

יצחק-אייק ארן-אהרונביץ

יליד 1923. נולד בדנציג ועלה ארצה עם משפחתו ב-1934. החל את לימודיו בביה"ס תיכון למסחר בת"א, שהיה לדעתו "בורגני וימני" והשלים אותם בשנת 1940 בביה"ס שהכין את תלמידיו לקבלת תעודת בגרות מנדטורית.

בעלותו ארצה הצטרף ל'מחנות העולים' ובגמר לימודיו הוא הצטרף להכשרה שנשלחה לקבוץ יגור ונשלח לעבוד בנמל חיפה, לדבריו "כתמיכה לקיום 'הקומונה' של מדריכי התנועה בחיפה". בתקופה זו הוא נדבק, לדבריו, ב'מחלת הים' "ממנה כנראה לא נרפאתי כליל".

בסוף 1941 הצטרף אייק לצוות אונייה ששוטטה בין הבסיסים הבריטיים במזרח"ת וים סוף. בשו בו לאחר כ-9 חודשי 'ניסיון ימי' הוא הצטרף לקורס הימי הראשון שנערך ע"י הפלמ"ח בשדות-ים בינואר 1943. בסיום הקורס הוא קיבל, לדבריו, מיצחק שדה "הסכמה בלתי-רשמית לחזור לים כדי לרכוש ניסיון".

בשנים 1943-1945 צבר אייק ניסיון ימי נוסף (לרבות עליה על מוקש) והמשיך לשמור קשר מכתבים עם אנשי פלי"ם ש"יצחק שדה פירסם אותם בעיתון 'למרחב' בשם 'מלח עברי מספר' ". בסיום מלה"ע ה-11 הוא עבר בלונדון את הבחינות לתעודת קצין שני ולאחר תקופת הפלגה נוספת הוא עבר ב-1946 את הבחינות לתעודת קצין ראשון.

בשלב זה נתבקש אייק ע"י 'המוסד לעליה ב' לנסוע לארה"ב ולהצטרף לצוות האוניה 'פרזידנט וורפילד'. בעת הכנתה להפלגה הוא שירת כקצין הראשון, אך בהגיעה למרסיי ב-15 באפריל 1947, מונה אייק כרב החובל של האוניה ששמה הוסב ל'אקסודוס 47'. על תרומתה הישירה לקבלת החלטת 'כ"ט בנובמבר' 1947 אין עוררין ואייק, שהצליח להתחמק מהאוניה בנמל חיפה, היטיב לסכם את הקרב עם הצי הבריטי: "לזכר בוקר של כישלון. עוד כמה כישלונות כאלו וניצחנו".

בדצמ' 1947 יועד אייק לשרת כרב החובל של אחת משתי 'הפאנים', 'פאן קרסצנט', אך לרוע מזלו הוא הגיע לאוניה - ששמה הוסב ל'עצמאות' - בשלב מאוחר בעת העלאת המעפילים בנמל בורגס. ברצ'יק, מפקד האוניה, שחשש שהדחת רב החובל האיטלקי תגרום לזעזוע בקרב הצוות האיטלקי שכנע את אייק להצטרף לצוות מלווי האוניה.

בהסכמה בין הנהלת הסוכנות היהודית והבריטים הובלו שתי האוניות ישירות לפמגוסטה והוצא נגדן צו מעצר. ביוזמה מקומית, שאייק היה מעורב בה, הותר לצוותים מצומצמים להמשיך לתחזק את האוניות ואייק נכנס לנעלי רב החובל. הוא וגד הילב, רב החובל של האוניה השניה, 'קבוץ גליות' (שונה ל'קוממיות'), הצליחו עד להכרזת העצמאות לתחזק את האוניות בכושר הפלגה מידי. לאחר שצו המעצר בוטל ובניגוד "לעצת" הבריטים הם הפליגו ביוני 1948 לראשונה לנמל הבית, חיפה, שהבריטים שלטו בו עד 30 ביוני 1948.

שתי האוניות צורפו לחברה הלאומית 'שוהם' (שונתה ל'צים'), שהוקמה ע"י 'המוסד לעליה' ולדברי אייק "הן שימשו תחילה לפינוי כל מעפילי קפריסין לארץ ולאחר מכן הביאו ביחד כ-115,000 עולים ארצה מנמלי הים התיכון" ובכך הסתיימו שבע שנות פעילותו במסגרת הביטחונית מאז הצטרפותו לפלי"ם ב-1943.

בהמשך השתלב אייק כרב חובל של אוניות משא בחברת 'צים' ואף השלים את לימודיו וקיבל תעודת רב חובל. ב-1951 הוא היה ממנהיגי 'מרד הימאים' לשיפור תנאי השכר של הימאים. לאחר מלחמת ששת הימים הוא ניסה את כוחו והקים חב' ספנות "שאייק" היה הקברניט בפועל של "היי דרומה" והפליג בין אילת לשארם א-שייח. האוניה הזו גמרה את הקריירה שלה כשעלתה על שרטון בים סוף".

**נפטר ב-23 בדצמבר 2009 ונקבר כעבור יומיים
בבית העלמין של קיבוץ גבעת חיים, מאוחד.**

הודעות על פטירת אייק, שהתפרסמו בעתוני לונדון וניו-יורק, מעידות על תרומתה הבלתי-נשכחת של 'אקסודוס '47 להחלטת 'כ"ט בנובמבר 1947:

Times Online RSS, 30 Dec' 2009

Yitzhak Aharonovitch: captain of the the Holocaust survivor ship Exodus

As captain of the passenger ship Exodus, Yitzhak Aharonovitch played a crucial role in an event that came to symbolise the Jewish struggle for a homeland. In 1947 the Exodus left France for Palestine — then governed by British mandate — with 4,515 survivors of the Holocaust on board, but as it neared the port of Haifa, British naval forces surrounded it and opened fire, killing three people.

The NY Times:

INTERNATIONAL / MIDDLE EAST | December 24, 2009

Yitzhak Ahronovitch, Exodus Skipper in Defiant '47 Voyage of Jewish Refugees, Dies at 86

By MARGALIT FOX

The violent interception of the ship by the British Navy in 1947 helped rally support for the creation of the state of Israel.

ערך: יהודה בן-צור